

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการกับผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กรณีที่เอกชนเคยได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้มาก่อน

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ที่ ทส ๑๖๐๒.๓/๒๑๒๗๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ออกประกาศสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง กำหนดพื้นที่เป้าหมาย การดำเนินการกับผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมีขอบกฎหมาย ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมีขอบกฎหมาย ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดชุมพรได้ปิดประกาศดังกล่าว ต่อมาบริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด ได้ยื่นขอแสดงสิทธิในที่ดิน พื้นที่เป้าหมายแปลงหมายเลข No๘๓ เนื้อที่ ๖,๐๘๓ ไร่ ๖๗ ตารางวา โดยอ้างหนังสืออนุญาต เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ ๒๑,๕๖๒.๕๐ ไร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และบริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด ได้ขอความเป็นธรรมต่อจังหวัดชุมพร โดยอ้างว่า บริษัทฯ เคยได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเดิมและปัจจุบันอยู่ระหว่าง ยื่นขอต่ออายุการอนุญาตจากกรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. มีหนังสือแจ้งขอให้กรมป่าไม้เร่งพิจารณาต่ออายุ อนุญาตสัมปทานให้บริษัทฯ เข้าทำประโยชน์เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในที่จำแนกป่าที่จะดำเนินการ หมายเลข ๘๙ เนื้อที่ ๖,๐๘๓ ไร่ ๖๗ ตารางวา

กรมป่าไม้พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายระหว่าง กรมป่าไม้และ ส.ป.ก. ซึ่งกระทบต่อสิทธิในการยื่นคำขอใช้พื้นที่ของเอกชนในพื้นที่ที่เคยได้รับอนุญาต ให้ใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้ จึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. พื้นที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุมัติเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๒ ให้บริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด เข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดิบชื้น-ป่าสน ห้วยน้ำเคือง อำเภอนาทม จังหวัดน่าน เนื้อที่ ๒๑,๕๖๒.๕๐ ไร่ เพื่อปลูกป่าไม้เนื้อแข็ง มีกำหนด ๓๐ ปี โดยกรมป่าไม้ได้ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวน แห่งชาติ เล่มที่ ๔๔ ฉบับที่ ๘๓ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๒๒ จนถึงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ ภายหลัง ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่อำเภอท่าแซะ และอำเภอบ้านนา จังหวัดชุมพร ให้เป็น เขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งประกาศคลุมพื้นที่ทั้งอำเภอ และต่อมาได้มีการปรับปรุงเขตปฏิรูปที่ดิน ดังกล่าวโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่ตำบลสองพี่น้อง ตำบลสลุย ตำบลหงษ์เจริญ ตำบลบ่อไร่ ตำบลคูริง ตำบลท่าข้าม ตำบลทรัพย์อนันต์ ตำบลหินแก้ว อำเภอท่าแซะ และตำบล เขาไชยราช ตำบลดอนยาง ตำบลปากคลอง ตำบลชุมโค ตำบลทะเลทรัพย์ ตำบลบางสน ตำบลสะพลี

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๗/๑๒๐ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๖ อนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอเรื่องการจำแนกประเภทที่ดิน จังหวัดชุมพรบริเวณดังกล่าวออกจากป่าไม้ถาวร ซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ ๓๘,๑๕๙ ไร่ (หรือ ๖๑.๐๕๑๒ ตารางกิโลเมตร) มอบให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติดำเนินการเพื่อเป็นที่ดินทำกินของราษฎรหรือเพื่อให้ใช้ประโยชน์อย่างอื่น ๆ รวมทั้งทำเลเลี้ยงสัตว์ด้วย และคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ มีมติส่งมอบที่จำแนกป่าที่จะดำเนินการหมายเลข ๘๙ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูป อย่างไรก็ตาม ก่อนที่การอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจะสิ้นสุดอายุ บริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด ได้ยื่นขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่า ในท้องที่ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน รวมเนื้อที่ ๗,๖๖๘ ไร่ ๑ งาน ๖๙ ตารางวา ตามคำขออนุญาต ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยกรมป่าไม้แจ้งว่าไม่ขัดข้องในการที่บริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เนื้อที่ ๖,๐๘๓ ไร่ ๖๗ ตารางวา ท้องที่ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ต่อมาจังหวัดชุมพรได้ออกใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าในพื้นที่ป่าดังกล่าวให้แก่บริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด ทุกปี ทั้งนี้ ก่อนที่ใบอนุญาตให้แผ้วถางป่า ฉบับที่ ๘๐ เล่มที่ ๑๐๘๖ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ จะสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ บริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด ได้ยื่นขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามคำขอลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ จึงขอหารือว่าพื้นที่ดังกล่าวตามข้อเท็จจริงข้างต้น ยังคงมีการผูกพันกับกรมป่าไม้หรือไม่ และยังอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้หรือไม่

๒. พื้นที่ดังกล่าวข้างต้นเป็นพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ข้อ ๓ (๘) หนังสือแสดงสิทธิอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมาย และพื้นที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๓.๑.๘ หนังสือแสดงสิทธิอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมป่าไม้ โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า พื้นที่เป้าหมายแปลงหมายเลข No๘๓ เนื้อที่ ๖,๐๘๓ ไร่ ๖๗ ตารางวา ในท้องที่ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เป็นพื้นที่ป่าตามความในมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่ตำบลสองพี่น้อง ตำบลสลุย ตำบลหงษ์เจริญ ตำบลรือรือ ตำบลคุริง ตำบลท่าข้าม ตำบลทรัพย์อนันต์ ตำบลหินแก้ว อำเภอท่าแซะ และตำบลเขาไชยราช ตำบลดอนยาง ตำบลปากคลอง ตำบลชุมโค ตำบลทะเลทรัพย์ ตำบลบางสน ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และเป็นพื้นที่ที่ยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณา และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พื้นที่เป้าหมายแปลงหมายเลข No๘๓ เนื้อที่ ๖,๐๘๓ ไร่ ๖๗ ตารางวา ในท้องที่ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร ยังคงมีการผูกพันกับกรมป่าไม้และยังอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพื้นที่เป้าหมายแปลงดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าตามความในมาตรา ๔ (๑)^๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่ ส.ป.ก. ยังไม่ได้เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จึงทำให้ ส.ป.ก. ยังไม่ได้มาซึ่งที่ดินดังกล่าวเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๖^๒ สรุปความได้ว่า การตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินยังไม่มีผลทำให้ ส.ป.ก. ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดิน จนกว่า ส.ป.ก. มีความประสงค์ที่จะนำที่ดินมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินแล้ว และโดยที่ปัจจุบัน ส.ป.ก. ได้ออกประกาศสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง กำหนดพื้นที่เป้าหมายการดำเนินการกับผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยกำหนดให้พื้นที่ป่าบริเวณดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการกับผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมายตามข้อ ๑.๓^๓ เพื่อที่ ส.ป.ก. จะได้นำที่ดินมาจัดให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินต่อไป ซึ่งเป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๖/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ อันแสดงให้เห็นว่า ส.ป.ก. มีความประสงค์ที่จะนำที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินแน่นอนแล้ว ส.ป.ก. จึงสามารถเข้าดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้อ ๔^๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา

^๑มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปรับปรุงเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วน ที่ นร ๐๙๐๑/๐๕๙๓ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓๑. พื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการกับผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๓ แปลงที่ดินหมายเลขที่ No๘๓ เนื้อที่ประมาณ ๖,๑๑๕.๑๓ ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร ปรากฏตามแผนที่แนบท้ายประกาศนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ข้อ ๔ ในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๑) เมื่อสิ้นอายุระยะเวลาตามข้อ ๓ หากผู้ครอบครองที่ดินไม่มายื่นคำร้องแสดงสิทธิในที่ดิน หรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาแล้วไม่เห็นชอบกับคำร้องตามข้อ ๓ หรือไม่ปรากฏว่ามีผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่เป้าหมาย ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งมีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ผู้ครอบครองที่ดินออกจากพื้นที่เป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด และงดเว้นกระทำการใด ๆ ในบริเวณพื้นที่เป้าหมาย

(มีต่อหน้าถัดไป)

ความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

สำหรับกรณีที่ดินที่ป่าดังกล่าวข้างต้นได้มีการออกใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่า และปัจจุบันอยู่ระหว่างการยื่นคำขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าต่อกรมป่าไม้ ตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ. ๒๕๕๘ จะมีผลทำให้กรมป่าไม้ยังคงมีภาระผูกพันในพื้นที่ดังกล่าวหรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่ปัจจุบันกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่า ถูกยกเลิกโดยข้อ ๒^๕ แห่งกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีข้อ ๔๐^๖ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้ใบอนุญาตตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่า ใช้ได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตนั้นจะสิ้นอายุ และข้อ ๔๑^๗ กำหนดให้คำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่า ถือเป็นคำขออนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าตามกฎกระทรวงนี้ และให้พิจารณาอนุญาตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ดังนั้น เมื่อใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าได้สิ้นอายุลงแล้วเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ และมีการยื่นคำขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าฯ ต่อกรมป่าไม้ กรณีจึงเป็นการยื่นคำขออนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าเป็นครั้งแรกตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าฯ มิใช่การยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าและมีใช้การยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

(๒) ส่งให้ผู้ครอบครองที่ดินรื้อถอน ทำลาย หรือกระทำการอื่นใด แก่สิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดในพื้นที่เป้าหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง

(๓) เข้าไปทำการอันจำเป็นเพื่อการสำรวจและรังวัดพื้นที่เป้าหมาย หรือตรวจสอบการครอบครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ในบริเวณพื้นที่เป้าหมาย

(๔) ออกคำสั่งเรียกให้บุคคลใดมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่หรือมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เป้าหมาย

(๕) ยึด รื้อถอน ทำลาย หรือกระทำการอื่นใด กับสิ่งปลูกสร้างที่เป็นอุปสรรคกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินไม่ปฏิบัติตาม (๒) หรือไม่ปรากฏว่ามีผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่เป้าหมาย

^๕ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่า

^๖ข้อ ๔๐ บรรดาใบอนุญาตตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่า ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตนั้นจะสิ้นอายุ

^๗ข้อ ๔๑ บรรดาคำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่า ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าตามกฎกระทรวงนี้ และให้พิจารณาอนุญาตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ และกรณีที่คำขออนุญาตดังกล่าวมีข้อแตกต่างไปจากคำขออนุญาตตามกฎกระทรวงนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอมิอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือให้ส่งหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ทำประโยชน์ในเขตป่าตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๕^๘ แห่งกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าฯ ที่เมื่อยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำประโยชน์ตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้จนกว่าจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้พื้นที่ป่าดังกล่าวจึงไม่ได้เป็นพื้นที่ป่าที่มีภาระผูกพันกับกรมป่าไม้อีกต่อไป

ประเด็นที่สอง ใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าเป็นหนังสือแสดงสิทธิอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๓ (๘) แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๖/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกอบกับข้อ ๓.๑.๘ แห่งประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า เมื่อใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าได้สิ้นสุดอายุลงแล้วเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ ผู้ได้รับใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าจึงไม่มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าอีกต่อไป กรณีจึงไม่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาว่าใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าเป็นหนังสือแสดงสิทธิอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๓ (๘) แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๖/๒๕๕๙ หรือไม่

อนึ่ง คณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) มีข้อสังเกตว่า โดยที่บริษัทสหไทยน้ำมันพืช จำกัด ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และต่อมาได้รับอนุญาตให้แผ้วถางป่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากบริเวณนี้เป็นพื้นที่ป่าตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ และ ส.ป.ก. เพิ่งมีความประสงค์ที่จะนำที่ดินมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินโดยประกาศสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง กำหนดพื้นที่เป้าหมายการดำเนินการกับผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ฉะนั้นการที่ ส.ป.ก. จะนำที่ดินไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินหรือไม่ ควรพิจารณาถึงการที่บริษัทฯ ได้ครอบครองที่ดินและมีสิทธิใช้พื้นที่ป่าโดยได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้ต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ว่าปัจจุบันจะไม่ได้เป็นพื้นที่ป่าที่มีภาระผูกพันกับกรมป่าไม้ที่จะอนุญาตอีกต่อไปก็ตาม

(นายดิศทัต โหดระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๐

^๘ข้อ ๒๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมป่าไม้ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ

ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอก่อนใบรับรองคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำประโยชน์ตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้จนกว่าจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต